

ÚVOD

Zisťovanie EU SILC poskytuje každoročne údaje pre analýzy životnej úrovne obyvateľstva, ako i pre koncepčné zámery a prijímanie opatrení smerujúcich k zvyšovaniu kvality života občanov SR. Indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia prezentované v publikácii sú jedným z jeho hlavných výstupov. Dokumentujú úroveň a štruktúru chudoby na národnej úrovni a zároveň sú podkladom pre analýzy o chudobe a sociálnom vylúčení v rámci krajín Európskej únie z viacerých aspektov a dimenzií – z hľadiska vývoja chudoby v čase, z hľadiska zloženia domácností, ale aj z hľadiska zdravia, vzdelania a pod.

Výberové zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach sa na Slovensku realizuje od roku 2005 ako národná verzia európskeho štatistického zisťovania EU SILC (European Union-Statistics on Income and Living Conditions). Ide o harmonizované zisťovanie členských štátov EÚ, ktorého úlohou je zabezpečiť produkciu pravidelných, včasných a kvalitných údajov o príjmoch, chudobe a sociálnom vylúčení, vrátane poskytnutia sekundárnych ukazovateľov, ktoré sú každoročne zamerané na inú oblasť, napr. prístup k službám, blahobyt, nadmerná zadlženosť, zdravie a prístup k zdravotnej starostlivosti detí, materiálna a sociálna deprivácia a pod.

Publikácia „EU SILC 2023 - Indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia“ poskytuje prehľad o hlavných indikátoroch chudoby a sociálneho vylúčenia, pre ktoré je zdrojom dát výberové štatistické zisťovanie EU SILC 2023.

Jednotlivé kapitoly publikácie sú zoradené podľa tematických okruhov do desiatich základných častí, pričom niektoré kapitoly sú podrobnejšie členené na podkapitoly.

Prvá kapitola stručne popisuje meranie konceptu chudoby a sociálneho vylúčenia, pričom sa aktuálne opiera o národné ciele v kontexte Akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv.

Druhá kapitola analyzuje „Indikátor miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia“.

Tretia kapitola je zameraná na príjmovú chudobu. Členená je na niekoľko podkapitol, v ktorých sú analyzované jednotlivé vybrané indikátory príjmovej chudoby v podmienkach SR. Pre komplexnejšie pochopenie príjmovej chudoby sú indikátory doplnené o analýzu faktorov, ktoré vplyvajú na chudobu, ale aj o pohľad na chudobu cez príjmovú nerovnosť.

Štvrtá a piata kapitola poskytujú základné informácie o miere závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie a miere veľmi nízkej intenzity práce ako o čiastkových indikátoroch agregovaného indikátora chudoby alebo sociálneho vylúčenia.

Šiesta kapitola analyzuje osobitné zisťovanie, ktoré bolo súčasťou zisťovania EU SILC 2023 a jeho cieľom bolo porovnanie aktuálnej finančnej situácie obyvateľstva s rokom 2022 a zistiť informácie ako sú obyvatelia schopní vyjsť s peniazmi a ako sú spokojní s rôznymi oblasťami vo svojom živote.

Siedma, ôsma a deviata kapitola je venovaná špeciálnym modulom, ktoré boli súčasťou zisťovania EU SILC 2023. Moduly boli zamerané na problémy s bývaním, energetickú efektívnosť domácnosti a medzigeneračný prenos výhod a nevýhod z rodiča na dieťa.

Posledná desiatka kapitola je zameraná na hlavné charakteristiky a metodiku zisťovania EU SILC. Súčasťou publikácie je aj príloha s tabuľkami, grafmi a mapami vybraných ukazovateľov.